

Nederlanders en de Jodenvervolging

ONDERZOEKSOPDRACHT NAAR DE VRAAG:
WAT WISTEN GEWONE NEDERLANDERS
OVER DE HOLOCAUST?

LES 1

Denken over Holocaust

- Verzet
- Grijs
- Schuldig?

Opdracht 1

Lees de inleiding en opdracht 1. Tot welke groep behoort Vuijsje?

Doel lessenserie

Geschiedenis

- 1 je leert dat historische kennis een interpretatief karakter heeft
- 2 je leert kenmerkende aspecten met elkaar te verbinden
- 3 je leert gegevens in hun context te plaatsen
- 4 je leert beter historisch redeneren

Schrijfvaardigheid

- 5 je leert beter argumenteren bij geschiedenis
- 6 je leert een gestructureerde tekst schrijven bij geschiedenis

Programma komende lessen

Les 1: achtergrondinformatie over Jodenvervolging / schrijven

- Les 2: bestuderen bronnen
Les 3: schrijfplan ontwerpen / hoe schrijf je?
Les 4: schrijven betoog
Les 5: herschrijven

Programma deze les

- Jodenvervolging in Nederland
- Wie is schuldig?
- Argumenteren

Jodenvervolging in Nederland

- In 1940 Nederland 8,8 mln inwoners
  - 144.000 waren joods – ongeveer 1,5%
  - de helft daarvan woonde in Amsterdam
- Nederland was goed georganiseerd
  - overheid was betrouwbaar, ambtenaren loyaal
- Er was nauwelijks antisemitisme en discriminatie van Joden

Jodenvervolging in Nederland

- **sept. 1940-sept. 1941: registratie**
  - sept. 1940 Ariëverklaring
  - jan. 1941 plicht tot registratie
- **vanaf 1941: concentratie**
  - alle Joden moeten naar Amsterdam verhuizen
- **vanaf 1942: deportatie**
  - eerst naar Westerbork – *Durchgangslager*
  - van daaruit naar Sobibor, Auschwitz - *Vernichtungslager*

Jodenvervolging in Nederland

- **Het was een groot 'succes': 104.000 slachtoffers**
  - Nederland 75%, België 40%, Frankrijk 25%
- **Het hele proces is bijna uitsluitend door Nederlanders uitgevoerd**
- **Vrijwel geen verzet tegen de uitvoering**

argumenteren

- **Argumenten: onderbouwen van een mening**
- **Stelling:**
Nederlanders zijn medeschuldig aan de moord op 6 miljoen Joden
  - **Standpunt:** Ik ben het daar mee eens
  - **Argument:** De Nederlanders wisten door de nieuwsberichten wat er in de concentratiekampen gebeurde en deden weinig om de Joden te helpen.

argumenteren

- Stelling:** 'De Nederlandse regering moet de nabestaanden van de omgekomen Nederlandse Joden een financiële vergoeding betalen omdat Nederlanders zich tijdens de oorlog laf hebben gedragen.'
- Opdracht 2**
Neem een **standpunt** in over deze stelling en geef een **argument** waarmee je je **standpunt** onderbouwt.

argumenteren

- **Objectieve en subjectieve argumenten**
Uit onderzoek van de Vrije Universiteit blijkt dat in Nederland een hoger percentage Joden is vergast dan in Frankrijk.
- **Argumenten kunnen betrekking hebben op:**
  - Feiten
  - Empirie
  - Gezag
  - Gevolgen
  - Moreel
  - emotie
  - Vergelijking
- **Historische argumenten moeten gebaseerd zijn op (meerdere) primaire of secundaire bronnen.**

argumenteren

- **'want-type': Joden moeten hun geld storten bij een Joodse bank want dan kunnen wij (de Duitsers) het geld makkelijker afpakken**
- **'dus-type': Joden moeten hun geld storten bij een Joodse bank. Dus de Duitsers kunnen het geld makkelijker afpakken**
- **Vaak een combinatie van 'want-type' en 'dus-type'**

argumenteren

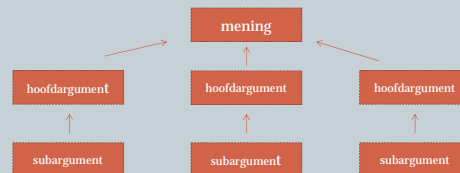
Stelling: Nederlandse ambtenaren hadden nooit de gegevens van Joden mogen doorgeven aan de Duitsers.

Opdracht 3:

Geef een standpunt over deze stelling. Maak gebruik van een 'want' en 'dus' Redenering

argumenteren

- Enkelvoudig / meervoudig
- Nevenschikking en onderschikking

argumenteren

- Tegenargumenten
- Stelling: Joden die zich vrijwillig meldden voor transport handelden buitengewoon onverstandig.
- Standpunt: ik ben het hier mee oneens
- Argument 1: niet iedereen kon een plek vinden
- Argument 2: veel Joden dachten te gaan werken
- Tegenargument: de pers heeft de Holocaust bekend gemaakt
- Weerlegging: Joden konden dit afdoen als anti-Duitse propaganda.

argumenteren

Opdracht 4:

Geef een standpunt, 2 argumenten, een tegenargument en een weerlegging bij de stelling:

Stelling: Nederlanders stemden in met de Jodenvervolgning.

huiswerk

- Maken blad contextualiseren
- Lezen achtergrondinformatie (nu mee beginnen)